

**SİBİRYA ARAŞTIRMALARINDA ÖNCÜ BİR İSİM:
VLADİMİR GERMANOVIÇ BOGORAZ-TAN**

Muvaffak DURANLI*

ÖZET

Vladimir Germanoviç Bogoraz- Tan, N. A. Tan takma adıyla edebiyatta bilinen (1865- 1936) devrimci, yazar ve Sibiryâ'daki Çukçalar üzerine yaptığı çalışmalarla bilinen bir etnografıdır. 1886 yılında Sankt Peterburg'a gelen araştırmacı, bu şehirde tutuklanmış ve daha sonra Kuzey Doğu Sibiryâ'ya, Yakutsk yakınlarına sürgüne gönderilmiş, burada Çukçalar üzerine çalışmış, onların yaşam biçimi, gelenekleri, dili ve inançlarını incelemiştir. Onun çalışmaları ve araştırmalarında bu bölgede yaşayan Türk topluluklarıyla ilgili önemli veriler bulunmaktadır.

Bilimsel çalışmalarının yanı sıra Bogoraz "Çukça Hikayeleri" (1899), "Sekiz Kabile" (1902), "Ejderhanın Kurbanı" (1909), "Dirilen Kabile" (1935) adlı romanı da yayınlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sibiryâ, etnografi, folklor.

**IN RESEARCHES OF SIBERIA IMPORTANT NAME:
VLADIMIR GERMANOVICH BOGORAZ- TAN**

ABSTRACT

Vladimir Germanovich Bogoraz, best known under literary pseudonym N.A. Tan (1865- 1936) was a revolutionary, writer and anthropologist, especially known for his studies of the Chukchi people in Siberia. In 1886, he moved to Saint Petersburg where he was arrested and later exiled into North-Eastern Siberia, near Yakutsk (1889-1899), where he studied the Chukchi people, their way of life, traditions, language, and beliefs. In his works and researches have important materials about Turcic people, who lived and live on this area.

---

* Yard. Doç. Dr., Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Öğretim Üyesi.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

Except for that scientific studies, Bogoraz has published the book “Chukchi stories” (1899), “Eight Tribes” (1902), “The Victim of a Dragon” (1909), stories and the novel “the Revived Tribe” (1935)

Key Words: Sberia, ethnography, folklor.

Vladimir Germanoviç Bogoraz 1865 yılının Nisan ayında Batı Ukrayna'nın Volinskaya vilayeti Ovruç kasabasında doğdu. Yahudi kökenli Bogoraz'ın ilk adı Natan'dır. Bogoraz daha sonraki Hristiyan yaşamında da Natan adından vazgeçmeyen Vladimir, bu adı farklı şekillerde kullanmıştır. Örneğin edebi çalışmalarında takma ad olarak N. A. Tan, bilimsel çalışmalarında ise Tan- Bogoraz veya Bogoraz- Tan. Ayrıca araştırmacının Amerika'da yayınlanmış bazı çalışmalarda adının “Waldemar Bogoras” şeklindeki yazımıyla da karşılaşılmaktadır.¹

Araştırmacının babası Mendel' Bogoraz, haham bir aileden gelmiştir. Dördü kız, dördü erkek toplam sekiz çocukla Bogoraz ailesi kalabalık bir ailedir. Natan'ın doğumundan kısa bir süre sonra aile Taganrog'a geçer.

Bogorazların ailesindeki herkes Çarlık Rusyası'nın muhalifi sayılabilecek niteliktedir.²

Örneğin büyük abla Perl' (Praskov'ya) Peterburg'taki eğitimi sırasında dönemin “Zemlya i Volya”, daha sonra “Narodnaya Volya” hareketine katılmıştır. Praskov'ya ileriki yıllarda yargılanmış ve Moskova sürgün hapisanesinde ölmüştür. Onun gençlik yıllarında eve getirdiği “iz za rešetki” adlı Jenova yayını evdeki diğer kardeşlerinin de siyasi eğilimlerini belirlemiştir.

Perl'in ardından ağabey Sergey, Gorlovskiy isyanı olarak da bilinen 1905 yılı işçi isyanlarına katılmış ve sonrasında yurt dışına kaçmıştır.

1880 yılında gimnazyumu bitiren araştırmacı on altı yaşında (ablasıyla) Peterburg'a gelir. Burada Peterburg Üniversitesi Fizik-Matematik Fakültesi doğa bilimleri bölümüne girer. Eğitim

---

¹ Adın bu şekilde kullanımına Koryakça metinlerle ilgili olarak Amerika'da yayınlanmış çalışmada rastlamaktayız.

² E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vıdayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

döneminde Fransızca ve Almancaya hakim olan Bogoraz dönemin “Oteçestvenne zapiski”³ dergisi için Zola ve Mopassan’dan çeviriler yapar. Eğitiminin ikinci yılında yazar Hukuk Fakültesi Ekonomi Bölümü’ne geçer.

Öğrencilik yıllarında siyasetten uzak kalamayan Vladimir G. Bogoraz 1880 yılında A. Jelyabov tarafından yönetilen “Narodnaya Volya” cemiyetinin bir üyesi olur. 1882 yılında siyasi faaliyetlerinden dolayı tutuklanan Bogoraz ilk önce Rostov’a, çok geçmeden Taganrog şehrine polis gözetiminde yaşamaya gönderilir.⁴

V. G. Bogoraz polis gözetimi altında bile olsa siyasi çalışmalardan uzak kalmaması onun 17 Haziran 1883’de Taganrog hapisanesine gitmesine neden olur. Bogoraz biyografisinde Taganrog hapisanesinin hayatında oynadığı önemli rolü vurgular.

“Burası benim için halkla ilişkimin başlamasıydı...”⁵

Yaklaşık iki yıllık hapisane yaşamından sonra araştırmacı Novoçerkassk’a gelir ve burada Hristiyanlığı kabul eder. 1885 yılında Hristiyanlığı kabulüyle birlikte Vladimir adını ve vaftiz babasının adı olan Germanoviç’i de baba adı olarak alır. Gerçekte Hristiyanlık, Bogoraz için Yahudilik hapisanesinden- bin yıllık bir gettoda çıkıştır. Yazar kendini bir “maran”⁶ olarak tanımlamaktadır.⁷

Yazarın daha önce Taganrog’da yayınlamayı planladığı “Otgoloski revolyutsii” adlı şiir çalışmasının Moskova’da 1886 yılının Kasım ayında yayınlanması üzerine yazar Petropavlovskaya kalesinde tek kişilik bir hücrede yaklaşık bir buçuk yıl (13 Aralık 1886’dan 1 Ağustos 1888’e dek) hapis hayatı yaşar. Bu yıllarda yazar İngilizce ile ilgilenmeye başlar. 2 Kasım 1888’de yaklaşık on yıl sürecek olan Sibiryaya sürgün cezası kesinleşir.⁸

Vladimir G. Bogoraz 1889 yılının Mayıs ayında Yakutsk bölgesinde yer alan Orta- Kolımsk’a ulaşır. Yazar otobiyografisinde

³ Rus kültür hayatının gelişmesinde önemli bir payı olan adı geçen dergi 1818- 1884 tarihleri arasında Petersburg’ta yayınlanmıştır.

⁴ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvenne etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

⁵ Avtobiografiya . G. Tana- Bogoraz (1926- 1927), AMAE, k. 1, op. 1, No 380, l. 27.

⁶ Maran- Musa’nın kanunlarına gizlice sadık kalan vaftiz olmuş Yahudi.

⁷ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvenne etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

⁸ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvenne etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

bu bölgedeki yaşamın zorluklarını ve zevkli yanlarını, yavaş yavaş bölgenin yerli halklarıyla tanışmasını anlatır. “Yerleşik halklardan göçebelere gittim, Çukçilerle kış ve yaz gezdim, Lamutlarla birlikte geyik üzerinde yolculuk yaptım. Yazın, kış soğuşunda kurumuş geyik leşiyile beslendim, Çukot anlayışına göre hiçbir yiyecek boşuna verilmez. Kışın ekşimiş yiyeceklerle beslendim”.⁹

İstemedi de olsa içlerine girdiği halka duyduğu ilgi Bogoraz’ın halkçı görüşlerinin bir uzantısı olarak gelişir. Dönemin pek çok sürgünün de olduğu gibi Bogoraz bu yaklaşımını şu şekilde formüle eder. “En kuzey doğuya sürgüne gelmiş bu son halkçılar ve “zemlevoletsler” için dönemin sosyal görevi, burada dağınık, ilkel, yarı vahşi ve hemen hemen hiç bilinmeyen halkların incelenmesi olmuştur.”¹⁰

Bütün bu dönem içinde Şternberg’le yazışan V. G. Bogoraz’ın etnografi bilimine ilgisi her geçen gün artmaktadır. 1890-1896 yılları arasında Rus halk şarkıları, binalar, masal, atasözleri derler. 1896 yılında Moskova Üniversitesi bünyesinde doğa bilimleri, antropoloji ve Etnografi Derneği Etnografi Bölümü başkanı olan V. F. Miller “Etnografiçeskoe Obozrenie”de Bogoraz tarafından gönderilmiş üç bılınayı ilk olarak, daha sonra 1901 yılında sekiz bılınayı yayınladı.¹¹

Kolım’da Bogoraz tarafından kaydedilen Rus folklor kayıtlarının büyük bir bölümü 1901 yılında “Oblastnoy slovar’ kolimskogo russkogo nareçiya” adıyla yayınlanmıştır.¹²

1894 yılında Rus Coğrafya Kurumu Doğu- Sibirya Bölümü tarafından organize edilen Yakutsk Etnografi Araştırma Grubuna D. A. Klements başkanlık etmiş, V. F. Miller ise çalışmalarından tanıdığı Bogoraz’ın bu gruba katılmasını sağlamıştır.¹³

Vlaidimir G. Bogoraz, 15 Eylül 1895 tarihli VSORGO’ya yazdığı mektupta bölgedeki çevirmenlerin yetersizliğine değinmiş ve “Daha çalışmamın başında dil bilmeksizin herhangi bir ciddi

⁹ biyografi, l. 15).

¹⁰ Çukçi, c. 1, Leningrad, 1934, s. XIII.

¹¹ “Novie zapisi bilin v Yakutskoy oblasti”, *Etnografiçeskoe Obozrenie*, 1896, No 2/3, s. 73- 106;

“Novie zapisi bilin v Yakutskoy oblasti”, *İzvestiya otdeleniya russkogo yazıkı i slovesnosti Akademii Nauk*, 1900, c. V, kn. 1, s. 36- 78

¹² *Sbornik otdeleniya russkogo yazıkı i slovesnosti Akademii nauk*, c. 86, No 4, 1901, 346 sayfa.

¹³ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçeny, pisatel, obşçestvennyy deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

etnografik incelemenin yapılamayacağını kabul ettim. Daha ileride Çukot- Rus ilişkilerinin koşulları bana dil bilmenin Çukçilerle iletişim için tek araç olduğunu gösterdi, bu da beni Çukça dilinin leksikolojisini ve gramerini öğrenmeye daha çok zaman ayırmaya zorladı”.¹⁴

Yaklaşık üç yıl boyunca (1895- 1897) Bogoraz, Kolim bölgesi Çukçi ve Evenklerinin dilini, kültürünü çok yönlü inceler.¹⁵

Bütün bu süreç onun iyi bir etnograf olmasına yardım eder. Bogoraz 1894 yılında Çukçilerle ilgili ilk iki hikayesini “Na stoybişçe” ve “Krivonogiy” yazar. 1896 yılında “Çukotskie rasskazi” adlı eserini A. A. Tan takma adıyla yayımlar. Bu hikayeler Çukçilerin mitolojilerini ve dünya görüşlerini ayrıntılı bir şekilde ortaya koyan ilk çalışmalardır.¹⁶

Bu iki çalışmayı sırasıyla diğer hikayeler izler.¹⁷ Bu hikayelerde Çukçi diline ait pek çok materyal de yer alır. Yerli diline olan ilgisini Bogoraz şu nedene dayandırmaktadır. “Dil, sadece eğitimsiz ve kaba çevirmenler olmaksızın yerlilerle iletişim kurmak için bir araç değil, aynı zamanda her cümleden, her formdan üretim evrelerine, onların düşünce yapılarıyla bağlantılı sosyal kurumlara ait değerli bilgileri doğru ve kesin olarak alma aracıdır”.¹⁸

2 Kasım 1898’de V. G. Bogoraz’ın on yıllık sürgün süresi sona erer. Akademisyen V. V. Radlov ve Bilimler Akademisi İmparatorluk Rus Coğrafya Toplumu’nun seçkin üyelerinin girişimi sonucu Bogoraz, bilimsel çalışmaları sürdürmek için Peterburg’a davet edilir.¹⁹

34 yaşında Peterburg’a gelen Vladimir G. Bogoraz Antropoloji ve Etnografi Müzesi bünyesinde çalışmaya başlar. 1898 yılında müzeye Nikolay L’voviç Gondatti tarafından Anadır bölgesinden toplanan koleksiyon getirilir. Radlov’un emriyle Bogoraz

¹⁴ Bogoraz, V. G., Materialı po izuçeniyu Çukotskogo yazıka i fol’klora, sobirannie v Kolimskom okruge, Spb., 1900, s. 1).

¹⁵ Vdovin, İ. S, Posleslovie//V. G. Bogoraz. Material’naya kul’tura çukçey, Moskova, 991, s. 213).

¹⁶ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

¹⁷ Zelenin, D. K., “V. G. Bogoraz- etnograf i folklorist”, Pamyati V. G. Bogoraza (1865- 1936), Sbornik statey, Moskova- Leningrad, 1937, s. XV.

¹⁸ V. G. Bogoraz, “L. Ya. Şternberg kak folklorist”, Sbornik pamyati L. Ya. Şternberga, Leningrad, 1930, s. 85.

¹⁹ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

bu koleksiyonun kayıt işlemlerini yapmakla görevlendirilir. Bu kayıt işlemi sırasında Bogoraz “Oçerk material’na bita olenmih çukçey, sostavlenniy na osnovanii kolleksiyy N. L. Gondatti” adlı çalışmasını yazar.²⁰

1899 yılı başlarında Bogoraz ünlü Amerikalı bilim adamı F. Boas’dan Djeyn araştırma grubu olarak da bilinen araştırma grubuna katılma daveti alır. 1899 yılı Kasım ayında Kafkasya’ya giden Bogoraz, buradan Berlin, Paris ve Londra’ya, Londra’dan New York’a geçer.

F. Boas, Sibirya’yı bir Rus’un gözüyle tanıma isteğinden dolayı Vladimir G. Bogoraz’ı bu gruba dahil etmeyi planlamıştır.

V. G. Bogoraz Newyork’taki gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra Vladivostok’a, buradan Novo- Marnsk’e (Anadır) geçer. Bu araştırma grubunda İohel’son da yer almıştır. Çukçi, Koryak, İtelmenlerle ilgili araştırmaları yapan ve yüzlerce etnografik malzeme toplayan grup daha sonra Newyork’a geri döner. Bogoraz beş aylık kısa çalışmanın dökümünü şu şekilde verir.

“Bu çalışmanın sonucu Çukçi, Asya Eskimoları, ayrıca Pasifik Okyanusya civarındaki Kamçadal ve Koryaklar sayıca az olsalar da etnografi ve antropoloji araştırmasıdır. Araştırma çalışması beş bin etnografik nesne, otuz üç yüz kalıbı, yetmiş beş kafatası ve terkedilmiş köy ve gömülerden alınmış arkeolojik nesnelere oluşan değeri biçilmez bir koleksiyonla onaylanmıştır. Bundan başka üç yüz masal ve efsane; Çukot, Koryak, Kamçadal ve Eskimo dillerinde yüz elli metin; bu dillerin kısa gramer ve sözlükleri; doksan beş fonografik kayıt... Zoolojik bir koleksiyon topladım ve bütün çalışma süresi boyunca meteorolojik gözlemleri kaydettim.”²¹

V. G. Bogoraz, 1901 yılının sonunda Vladivostok’tan Peterburg’a gider, kısa bir süre dinlendikten sonra topladığı bu materyal üzerinde çalışmak için New York’a gitmeyi planlamaktadır. Fakat araştırmacının hastalanması onun birkaç ay daha bu şehirde kalmasına neden olur. Bogoraz’ın Peterburg’tan yeniden Newyork’a gelişi belirli bir süre alır, bu sürede Peterburg’ta polis baskısı sürer.²²

1902 yılında yeniden New-York’a gelen Bogoraz Amerikan Doğal Tarih Müzesi’nde daha önce topladığı materyal üzerinde

²⁰Bu makale *Etnografiçeskoje Obozrenie* dergisinde yer alır, 1902, No 2.

²¹ Editorial note by F. Boas// *The American Museum Journal*. Vol. III, Sayı 5, 1903, p. 115

²² E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçeny, pisatel, obşçestvennyy deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

çalışmaya ve yayınlar yapmaya başlar. Bu bilimsel çalışma dönemi içinde edebiyata da yer veren Bogoraz, “Paleolitik roman” (Paleolitiçeskiy roman) olarak adandığı türde çalışmalarını sürdürür. Araştırmacının bu türdeki ilk çalışması “Vosem plemen” (Sekiz Kabile) adlı romandır. Oldukça ilgi gören bu roman Rusya’da defalarca basılır, son baskı 1991 tarihli Habarovsk baskısıdır.²³

Bu romanı 1909 tarihli, aynı tarzda “Jertvı drakona” (Ejderhanın Kurbanları) adlı çalışması izler. Bogoraz yaklaşık bir buçuk yıl sonra 1904 yılında ülkesine geri döner. Bogoraz özellikle 1905 yılında Rusya’nın yaşadığı gergin olaylara katılır, kısa süreli tutuklamalar yaşasa da bilimsel çalışmalarından ayrılamayan araştırmacı bu dönemde Çukçi kültürü üzerine kaleme aldığı İngilizce çalışmalarını yayınlar. Bu çalışmalar arasında ana başlıklar maddi kültür, din, sosyal kurumlar, mitoloji konularını içermektedir.²⁴

Savaşın sonra 1922 yılında Amerika’yla ilişkiler yeniden kurulduğunda Washington’daki Smithsonian Enstitüsü Bogoraz’ın Çukot grameriyle ilgili temel eserini yayınlar.²⁵

1918 yılında Vladimir G. Bogoraz Antropoloji ve Etnografi Müzesi’nde çalışmaya başlar.²⁶

Müzedeki çalışmalarının yanı sıra Bogoraz 1921 yılından itibaren Leningrad Üniversitesi Etnografi ve Genel Coğrafya Fakültesi’nde “Ekonomik Form ve Tekniklerin Evrimi”, “Paleoasya Dairesi Halkları Kültürü”, “İlkel Halkların Maddi Kültürü”, “Kuzeydeki Küçük Halkların Kültürü”, “Sosyal Kesitte Şamanlık”, “İnançların Evrimi” gibi dersler verir.²⁷

²³ Bu roman ilk olarak *Mir Bojiy* dergisi 1903, No 6- 8’de yayınlanmıştır.

²⁴ Bogoraz, W., “The Chukchee. I. Material Culture. Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. Memoir of the American Museum of Natural History, vol. II. Leiden: Brill/New York: Stechert. Part 1, 1904 (276 sayfa); The Chukchee Religion. Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. Memoir of the American Museum of Natural History, vol II. Leiden: Brill/New York: Stechert. Part II, 1907, pp. 277- 536; “The Chukchee. Social Organization. Publications of the Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. Memoir of the American Museum of Natural History, vol. 12. Leiden: Brill/New York: Stechert, vol VIII, Part I, 1909, pp. 537- 733.

²⁵ Bogoras, W., The Chukchee. Handbook of American Indian Languages, by Frans Boas (Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology. Bull. 40. pt.2) Washington, 1922, s. 631- 903.

²⁶ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

²⁷ E. A. Mihaylova, “Vlaimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel”, *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

Daha sonraki yıllarda Nivhler üzerine yaptığı çalışmalarla bilim dünyasında belirli bir yeri olan E. A. Kreynoviç de Bogoraz'ın verdiği bu derslerden etkilenmiş araştırmacılarından biridir.²⁸

V. G. Bogoraz, Leningrad Devlet Üniversitesi'nde İşçi Fakültesi olarak Türkçeye çevirebileceğimiz (rabfak) bünyesinde kuzey bölümünün açılmasını sağlar. 1930 yılından itibaren de Kuzey Halkları Enstitüsü Bilimsel Araştırma Kurumu'nun aktif üyeliğine geçer.²⁹

1932 yılında Bogoraz Çukça dilindeki ilk alfabe kitabını yayınlar. "Krasnaya gramota" adlı bu çalışmayı Bogoraz Kuzey Halkları Enstitüsü'ndeki Çukçi öğrencileriyle birlikte hazırlar.³⁰ Yine yazarın Çukotca gramer çalışması³¹ 1934 yılında "Yazıki i pismennost' narodov Severa" serisi içinde yayınlar. Bogoraz'ın aynı seri içinde Sibirya Eskimolarının grameri üzerine yazdığı inceleme de yer almaktadır.³²

Vladimir G. Bogoraz'ın Lamutça üzerine çalışması 1931 yılında³³ ve Çukotca- Rusça sözlüğü 1933 yılında tamamlanır.³⁴

Bu yoğun çalışma dönemi içinde yazar "Sovetskaya Etnografiya" ve "Sovetskiy Folkor" dergilerinin yayın kurullarında da çalışır.³⁵

V. G. Bogoraz'ın Nisan 1930'da Leningrad'daki Kışlık saray'da gerçekleştirdiği SSCB BA Antidin Sergisi 1931 yılında SSCB BA Din Tarihi Sürekli Müzesi olarak yeniden düzenlenir. Bu müzenin kurulmasından sonra Vladimir Germanoviç Bogoraz ölümüne dek bu müzenin müdürü olarak çalışır. Bogoraz 10 Mayıs 1936 yılında Leningrad'dan Roston na Donu'ya yaptığı yolculuk

²⁸ T. P. Roon, A. A. Sirina, "E. A. Kreynoviç: Jizn' i sud'ba učenogo", *Repressirovannye etnografi*, Moskova, 2003, s. 49

²⁹ E. A. Mihaylova, "Vlaimir Germanoviç Bogoraz: učeniy, pisatel, obščestvenniy deyatel", *Vidayuşçiesya oteçestvennye etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

³⁰ Celg' - Kalekal (Krasnaya gramota), Moskova, 1932, 79 sayfa.

³¹ Bogoraz, V. G., "Luoravetlanskiy (çukotskiy) yazık", *Yazıki i pis'mennost' narodov Severa*, Çast 3, Leningrad, 1934.

³² Bogoraz, V. G. "Yuitskiy (aziatsko- eskimoskiy) yazık", *Yazıki i pis'mennost' narodov Severa*, Çast 3, Leningrad, 1934.

³³ "Materiali po lamutskomu yazıku", *Tungusskiy sbornik I*, Leningrad, İzd. AN SSSR, 1931, s. 1- 106.

³⁴ Boogoraz, V. G., *Luoravetlansko- russkiy (çukotsko- russkiy) slovar'*, Moskova- Leningrad, 1933.

³⁵ E. A. Mihaylova, "Vlaimir Germanoviç Bogoraz: učeniy, pisatel, obščestvenniy deyatel", *Vidayuşçiesya oteçestvennye etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

sırasında ölür, araştırmacı Leningrad'daki Volkova mezarlığına defnedilmiştir.³⁶

Dönemin politikası gereği V. G. Bogoraz'ın dine karşı yaklaşımında belirgin bir olumsuzluğun yer aldığı görülmektedir. Yazarın 1932 yılında kaleme aldığı Kuzey halklarında dinin gelişmeyi engellemesi konusunu işlediği makalesi³⁷ ve yine daha sonraki yıllarda onun yönetimi altında N. A. Nikitina'nın hazırladığı çalışma³⁸ Bogoraz'ın dine karşı tutumunu ortaya koymaktadır.

Dine karşı olumsuzluk içeren bu çalışmaların yanı sıra yazarın etnografi teorileri üzerine çalışmaları³⁹ kendi alanında bu dönemdeki önemli çalışmalar olarak değerlendirilmektedir.

Vladimir Germanoviç Bogoraz'ın hayatı boyunca V. İ. İohel'son ve L. Ya. Şternberg'le sürdürdüğü dostluk bilim dünyasında "Etno- troyka" olarak adlandırılmıştır.⁴⁰

1924 yılından itibaren V. G. Bogoraz Amerikanistler kongresine aktif bir katılım gösterir. Hague ve Göteborg'ta sürdürülen XXI. Kongreye iki bildiriyle katılır. Bogoraz, Hague'deki kongreye kuzeydeki etnografik araştırmalarda ortaya çıkan güncel sorunlar⁴¹, Göteborg'ta ise Asya ve Amerika kıtası arasında Eskimo halkının eski göçleri üzerinde durur.

1926 yılında Roma'da gerçekleştirilen XXII. Kongreye araştırmacı üç tebliğ sunar. Bunlardan birinde Paleoasyalıların kökeniyle ilgili konular⁴², ikinci tebliğde Amur bölgesinin incelenme

³⁶ E. A. Mihaylova, "Vladimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel", *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

³⁷ Bogoraz, V. G., "Religiya kak tormoz sotsstroitel'stva sredi malıh narodnostey Severa", *Sovetskiy Sever*, 1932, No 1- 2, s. 142- 147.

³⁸ Nikitina, N. A., *Metodiçeskoe pismo po organizatsii antireligionoy raboti sredi narodov Severa*, Moskova, 1934.

³⁹ Bogoraz, V. G., Eynşteyn i religiya. Primenenie printsipa otnositel'nosti k issledovaniyu religioznıh yavleniy, Moskova, 1923; *K voprosu o grafiçeskom metode analiza elementov etnografii i etnogeografii*, Moskova- Leningrad, 1928; *Rasprostranenie kul'turi na zemle. Osnovi etnogeografii*. Moskova- Leningrad, Gosudarstvennoe izdatel'stvo, 1928 , 314 sayfa.

⁴⁰ E. A. Mihaylova, "Vladimir Germanoviç Bogoraz: uçenyı, pisatel, obşçestvennyı deyatel", *Vidayuşçiesya oteçestvennie etnografi i antropologi XX veka*, Moskova, Nauka, 2004.

⁴¹ "New Problems of ethnographical research in polar countries", *Proceedings of the XXI International Congress of Americanists*. First Part, held in the Hague, August 12- 16 1924. The Hague, 1924, pp. 226- 246.

⁴² Bogoras, W., "Paleoasiatic tribes of South Siberia", *Atti de XXII Congresso Internazionale delgi Americanisti*, Roma, Settembre 1926, vol. 1, Roma, 1928, pp. 249- 272.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

tarihi⁴³ ve son olarak Paleoasyalıların folklorunda hayvanların dirilişiyle ilgili mitolojik motif üzerinde durur. Daha sonra bu tebliğ makale olarak *Hudojestvennyy Folklor* adlı dergide Rusça olarak yayınlanır.⁴⁴ Bogoraz son olarak 1928 yılında New York'ta düzenlenen kongreye iki bildiriyle katılır. Birinci bildirisinde Kuzey Avrasya halklarında geyik yetiştiriciliğinin yaygın tipleri,⁴⁵ ikinci bildirisinde ise Amerika ve Kuzey Asya yerlilerinin dini görüşleri üzerinde durur.⁴⁶

Yazarın Marksist ideolojiye yönelik çalışmaları arasında 1931 yılında Çukçalarda toplumsal sınıflar üzerine yazdığı makale gösterilebilir.⁴⁷

“Son yıllarında o, Çukçaların yazısının oluşturulmasıyla uğraşmış, Çukça gramer ve bir dizi ders kitabı hazırlamıştır”.⁴⁸

S. V. İvanov, Bogoraz'ın bilimsel çalışma yönelimini değerlendirirken “V. G. Bogoraz'ın kırk yılı aşkın bilimsel çalışmalarının yönelimi ve karakteri tek yanlı değildir. Bir bilim adamı olarak onun faaliyetleri iki döneme ayrılabilir. Birinci dönem (XIX. Yüzyılın 90'lı yıllarından 1920'li yıllara dek) gerek genel gerekse belirli bir etnografik incelemenin çerçevesini önemli ölçüde genişlemesi ve teorik ve metodolojik sorunların işlenmesiyle bazı problemlerin ortaya konulması”⁴⁹ olduğunu dile getirmektedir.

Araştırmacı B. Ogrızko, yakın zamanda yazdığı bir yazısında Bogoraz'ın gerek Çarlığın jandarmaları gerekse daha sonraki dönemde Sovyet polis örgütü tarafından devamlı kontrol edildiğini ve yaşamını son yıllarında Bogoraz'ın ülkesini terk etmek istediğini bildirmektedir. Sistem tarafından hoş karşılanmamış veya hep bir şüpheli olarak görülmüş olsa da Rus bilim adamları Gogoraz'ın çalışmaları karşısında saygıyla eğilmeyi bilmişlerdir. 1937

⁴³ Bogoras, W., “Le centieme anniversaire des expeditions russes a l’Amerique du Sud”, Atti del XXII Congresso Internazionale delgi Americanisti, Roma, Settembre 1926, Vol 2 Roma, 1928, pp. 607- 617.

⁴⁴ Bogoraz, G. V., “Mi fob umirayuşçem i voskreşayuşçem zvere”, *Hudojestvennyy Fol'klor*, 1926, No 1, s. 67- 76.

⁴⁵ Bogoras, W., “New data of the types and Distribution of the Reindeer Breeding in Nourthern Eurasia”, *Proceedings of the XXIII International Congress of Americanists*, held at New York, September 17- 22, 1928 Vew York, 1930, pp. 403- 410.

⁴⁶ Bogoras, W., “The Shamanistic Call and the Period of Initiation in the Northern Asia and Northern America”, *Proceedings of the XXIII International Congress of Americanists*, held at New York, September 17- 22, 1928 Vew York, 1930, pp. 441- 444.

⁴⁷ Bogoraz, V. G., “Klassovoe rassloenie u çukoç- olenevodov”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1931, No 1- 2, s. 93- 116.

⁴⁸ S. V. İvanov, “Pamyati V. G. Bogoraza”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1946, No 3, s. 5.

⁴⁹ S. V. İvanov, *agm.*, s. 6.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*

Volume 3/7 Fall 2008

yılında akademisyen İ. İ. Meşçaninov yönetiminde “Pamyati V. G. Bogoraza”⁵⁰ adlı makale külliyatı yayınlanmıştır. 1949 yılında Kuzey araştırmacıları G. A. Menoşçikov ve E. S. Rubtsova, Bogoraz’ın “Materialı po yazıku aziatskih eskimosov” adlı çalışmasını yayına hazırlamışlar ve B. İ. Kartaşeva “Po Strane olenih lyudey” adlı kitabını (Moskova, 1959) Bogoraz’ın hayatı ve onun Sibiryâ topraklarındaki çalışması üzerine kurmuştur.⁵¹

Ne yazık ki 1946 yılında S. V. İvanov’un yazdığı Vladimir Germanoviç Bogoraz’ın çalışmalarının değerlendirilmemesiyle ilgili açıklaması “Onun tarafından araştırma gezilerinden toplanan pek çok değerli malzeme, alan günlükleri, SSCB Bilimler Akademisi arşivlerinde korunan ders notları ve makale el yazmaları şimdiye kadar kullanılmadan kalmıştır”.⁵²

Vladimir Germanoviç Bogoraz_Tan’ın bir daha gerçekleştirilemeyecek bu çalışmalarının araştırmacıların kullanımına açılması veya bir ekip tarafından yayınlanmasının bilim dünyası için büyük bir kazanım olacağı açıktır. Sibiryâ’nın irili ufaklı halklarını bazen karşılaştırma yöntemlerini kullanarak bazen de müstakil çalışmalar şeklinde inceleyen bilim adamının pek çok çalışmasında Sibiryâ Türk topluluklarıyla ilgili değerli bilgiler yer almaktadır.

1896

“Krivonogiy” (hikaye) *Russkoe Bogatstvo*, 1896, no 10.

“Novie zapisi bilin v Yakutskoy oblasti”, *Etnografiçeskoe obozrenie*, kn. XXIX- XXX, 1896, No 2- 3; 1897, s. 72- 106.

1898

“Na reke Rossomaş’ey. İz vpeçatleniy şçetçika”, *Sibirskiy sbornik* (Vostoçnoe Obozrenie adlı gazetenin eki), 1898, s. 1- 48.

⁵⁰ 382 sayfalık bu çalışmada ünlü etnograf D. K. Zelenin’in değerlendirme yazısından sonra N. P. Drenkova, S. V. İvanov, A. A. Popv, G. N. Prokofyev, V. N. Çernotsov gibi Sibiryâ üzerine çalışan araştırmacıların bu halklarla ilgili makaleleri yer almıştır. Çalışmanın bu halklar üzerine yapılan çalışmalar içinde tarihi önemini koruduğunu belirtelim.

⁵¹ Bu bilgiler B. Ogrızko’nun yukarıda belirttiğimiz yazısından alınmıştır. B. Ogrızko, “Pod nadzorom tsarskih jandarmov i sovetskih çekistov”, *Literaturnaya Rossiya*, No 49, 08. 12. 2006.

⁵² S. V. İvanov, *agm.*, s. 3.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1899

“Kratkiy otçet ob issledovanii çukoç Kolımskogo kraya (s kartoy marşrutov)”, *İzvestiya Vostoçno-Sibirskogo otdeleniya Russkogo Geografiçeskogo obşçestva*, 1899, c. XXX, No 1, s. 1- 51.

“Obraztsı materialov po izuçeniyu çukotskogo yazıka i fol’klora, sobrannıh v Kolımskom okruge V. G. Bogorazom”, *İzvestiya İmper. Rossiysk. Akademi Nauk*, c. IX, No 3, 1899, s. 269-318.

“Skazka o çesotoçnom şamane ‘Wapıckalaul (İtnıl)”, *Jivaya Starina*, IX, 1899, Sayı. II, s. 263- 270 (Çukça metin ve Rusça tercümesi).

“Skazanie on Elendi i ego smovyah”, *İzvestiya İmperat. Rossiysk. Akademi Nauk*, c. X, 1899, Sayı 3, s. 350- 370.

“Tri skazki, zapisannie v Kolımskom krae”, *Jivaya Starina*, IX, 1899, sayı III, s. 371- 380.

Çukotskie rasskazı, SPb., 1899.

1900

Stihotvoreniya, SPb., 1900.

“Obraztsı narodnoy slovesnosti çukoç (teksti s perevodami i pereskazı)”, *Trudi Yakutskoy ekspeditsii, snaryajennoy na sredstva İ. M. Sibiryakova*, Otd. 3, c. XI, bölüm III, SPb; Tipogr. İmper. Akad. Nauk, 1900....

“Novie zapisi bilin v Yakutskoy oblasti”, *İzvestiya Otdeleniya russkogo yazıka i slovesnosti İmp. Ross. Akademi Nauk*, c. V, kn. I, 1900, s. 36- 78.

“Lamuti”, *Zemlevedenie*, 1900, No 1, s. 59- 72.

1901

“Oblastnoy slovar’ kolımskogo russkogo nareçiya i pesni russkih poreçan na Kolıme. Sobral na meste i sostavil V. G. Bogoraz”, Sb. Otdeleniya russkogo yazıka i slovesnosti İmper. Akademi Nauk, c. LXVIII, No 4’e ek, SPb., Tipogr. İmper. Akad. Nauk, 1901 (346 sayfa)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

“Oçerk material’nogo bita olennih çukçey, sostavlenny na osnovanii kolleksiy N. L. Gondatti, nahodyaşşihnya v Etnografiçeskom muzee Akademi Nauk”, *Sbornik Muzeya po antropologii i etnografii pri İmperatorskoy Akademi Nauk*, Spb., 1901, c. 1, (66 sayfa- 25 tablo).

“Zolotie utki”, *Jizn’*, 1901, No 1.

“Na severe dal’nem”, *Russkaya misl’*, 1901, No 12.

1902

“Çukçi”, *Nauçnoe obozrenie*, 1902, No 1, s. 70- 88.

“The Chukchi of Northeastern Asia” *American Anthropologist*, 1901, vol. 3, pp. 80- 108.

“The folklore of Northeastern Asia, as compared with that Northwestern America, *American Anthropolgist*, N. S, vol. 4, October- December 1902, pp. 577- 683.

“Domoy”, *Mir bojiy*, 1903, No 3.

“Avdot’ya i Rivka” (hikaye), *Mir bojiy*, 1902, No 11.

Oçerki i rasskazı, c. 1- 2, SPb., 1902 (ikinci cilt 1896- 1899 yılları arasında yazılan “Kolımskie rasskazı” kapsamaktadır).

1903

“Ojil”, *Mir bojiy*, 1903, No 3.

“Vosem plemen” (roman), *Mir bojiy*, 1903, No 5- 8.

1904

“Za okeanom” (Roman), *Mir bojiy*, 1904, no 1- 6.

“Elka v Amerike”, *Jurnal dlya vseh*, 1904, No 2.

Oçerki i rasskazı, 2. baskı, c. 1- 6, SPb., 1904.

“The Chukchee. I. Material Culture. Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. Memoir of the American Museum of Natural History, vol. II. Leiden: Brill/New York: Stechert. Part 1, 1904 (276 sayfa).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

“İdees religieuses des tchouktchis”, *Bulletin et Memories de la Societe d' Anthropologie de Paris*, 1904, c. 5 (Ve serie), pp. 129-135.

1905

“Razvyazka”, *Mir bojiy*, 1905, No 11- 15.

“Religious Ideas of Primitive Man, from Chukchee Material”, *Internationaler Amerikanisten Kongress, XIV*, Tagung, Stuttgart, 1905, Stuttgart, 1906, s. 129- 135.

1906

“Novoe krest'yansto: oçerki derevenskih nastroeniy”, *Vtoraya biblioteka*, No 5, Moskova, Kolokol, 1905 (126 sayfa).

“Koronatsiya v Kolumske”, *Biloe*, 1906, No 10.

Dni svobodi. Povest' iz moskovskih sobituy, Spb., *Narodnaya msl'*, 1906, 58 sayfa.

1907

The Chukchee Religion. Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. *Memoir of the American Museum of Natural History*, vol II. Leiden: Brill/New York: Stechert. Part II, 1907, pp. 277- 536.

“Na Kuznetskom traktu”, *Russkoe Bogatstvo*, 1906, no 9. ayrı kitap olarak: Na Traktu: povest' iz jizni peterburgskih raboçih, Moskova, izd. V. M. Sablina, 1907 (63 sayfa).

Mujiki v Gosudarstvennoy dume: oçerki, Moskova, izd. V. M. Sablina, 1907, (63 sayfa).

“Povesti proşloy jizni”, *Russkoe Bogatsvo*, 1907, No 9- 10.

1908

“Amnistiya”, Sb. Zarnitsı, Sayı I, SPb., 1908.

“Religioznie idei pervobitnogo çeloveka (Po materialam, sobrannım sredi plemen severo- vostoçnoy Azii glavnım obrazom sredi çukoç)”, *Zemlevedenie*, 1908, c. 15, kn. 1, s. 60- 80.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1909

“The Chuckchee. Social Organization. Publications of the Jessup North Pacific Expedition, vol. VII. *Memoir of the American Museum of Natural History*, vol. 12. Leiden: Brill/New York: Stechert, vol VIII, Part I, 1909, pp. 537- 733.

“Jertvi drakona”, *Sovremenniy mir*, 1909, no 9- 12.

“Zavoevanie vselennoy. Otrivok iz romana”, *Sb. Italii*, SPb., 1909.

1910

“Materialı dlya izuçeniya yazıka aziatskih eskimosov”, *Jivaya Starina*, 1909, XVIII, kn. 70/ 71sayı II- III, s. 178- 190.

“K psihologii şamanstva u narodov severo- vostoçnoy Azii”, *Etnografiçeskoe Obozrenie*, 1910, kn. 84- 85, No 1- 2, 36 sayfa.

“Chuchee Mythology. Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VII, *Memoir of the American Museum of Natural History*, vol. II. Leiden: Brill/ New York: Stechert. Part III, 1910 (197 sayfa).

1911

Sobranie soç., c. 1- 10, SPb., 1910- 1911.

“Tyuremnie misli”, *Vestnik Evroptı*, 1911, No 11.

1913

“Çukotskie risunki”, *Sbornik v çest’ semidesyatiletıya professora Dmitriya Nikoaeviça Anuçina*, Moskova, 1913, s. 397- 420.

The Eskimo of Siberia- Publications of The Jessup North Pacific Expedition, vol. VIII. *Memoir of the American Museum of Natural History*, vol. II. Leiden: Brill/New York: Stechert. Part III, 1913, pp. 417- 456.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1914

“*Krılonosny İkar*”. (hikaye). *Literaturno- hudojestvennie al'manahi*, izd. Şipvnik, n. 23, SPb., 1914.

Na ozere Loçe, Moskova, 1914.

1915

Koryak Texts. Publications of the American Ethnological Society. Vol. V. Ed. F. Boas, Leiden: Brill/ New York: G. E. Stechert., 1917 (VII+ 153 sayfa., İntroduction, pp. 1- 11; Texts, pp. 12- 102; Appendix I. Songs, pp. 103; Appendix II. Constellations, pp. 104- 106. Vocabulary: Koryak- English (Suffixes, Stems, Prefixes), pp. 107- 142; English- Koryak Stems, pp. 142- 153).

1918

“Tales of Jukagir, Lamut, and Russianized Natives of Eastern Siberia”, *Anthropological papers of the American Museum of Natural History*, vol. XX, part I, New York: The Trustees, 1918, pp. 136- 148.

1919

“Narodnaya literatura paleozitov”, *Sbornik statey Litartura Vostoka*, Sayı I, Petrograd, izd. Vsemirnaya literatura, 1919, s. 50- 68.

“O tak nazıvaemom yazıke duhov (şamanskom) u razlıçnih vetvey eskimosskogo plemeni”, *İzvestiya Akademi Nauk*, seriya VI, c. XIII, 1919, s. 489- 495; Yeni yayın. Muzey antropologii i etnografii im. Petra Velikogo (Kınst- kamera), 1995, s. 97- 104.

1922

“Chukchee- Handbook of American Indian Languages, ed. Franz Boas. Smithsonian Institution, *Bureau of American Ethnology*, Bulletin 40, part 2, Washington, 1922, pp. 631- 903.

1923

Eynşteyn i religiya. Primenenie printsipa otноситel'nosti k issledovaniyu religioznih yavleniy, Moskova, 1923.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1924

“New Problems of ethnographical research in polar countries”, *Proceedings of the XXI International Congress of Americanists*. First Part, held in the Hague, August 12- 16 1924. The Hague, 1924, pp. 226- 246.

1925

“Early Migrations of Eskimo between Asia and America”, *Congress International des americanistes. Compete- rendus de la XXI session*. Goteborg: Museum, 1925, pp. 216- 235.

Obnovlennaya derevnya, Sb. Pod. Red. V. G. Tana-
Bogoraza. Leningrad, Gos. İz- vo, 1925 (166 sayfa).

1926

“Drevnie pereseleniya narodov v severnoy Evrazii i Amerike”, *Sbornik Muzeya antropologii i etnografii Akademi Nauk SSSR*, c. VI, 1926, s. 37- 62.

“Mi fob umirayuşçem i voskreşayuşçem zvere”, *Hudojestvennyy Fol’klor*, 1926, No 1, s. 67- 76.

“Paleoasiatic tribes of South Siberia”, *Atti de XXII Congresso Internazionale delgi Americanisti*, Roma, Settembre 1926, vol. 1, Roma, 1928, pp. 249- 272. (Bu tebliğin Rusçası 1928’de makale olarak yayınlanmıştır).

“Le centieme anniversaire des expeditions russes a l’Amerique du Sud”, *Atti del XXII Congresso Internazionale delgi Americanisti*, Roma, Settembre 1926, Vol 2 Roma, 1928, pp. 607- 617.

1927

“Kastren- çelovek i uçeniy”, *Pamyati A. M. Kastrena. K 75- letiyu dnyu smerti*. AN SSSR. Oçerki po istorii znaniy II. Redaktor izdaniya V. G. Bogoraz. Leningrad, izd. AN SSSR, 1927, s. 3- 35.

“Kastren- issledovatel’ paleozitov”, *Pamyati A. M. Kastrena. K 75- letiyu dnyu smerti*. AN SSSR. Oçerki po istorii znaniy II. Redaktor izdaniya V. G. Bogoraz. Leningrad, izd. AN SSSR, 1927, s. 93- 108.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1928

K voprosu o grafiçeskom metode analiza elementov etnografii i etnogeografii, Moskova- Leningrad, 1928.

Hristianstvo v svete etnografii, Moskova- Leningrad, Gos. İzdatel'stvo, 1928, 155 sayfa).

“Chukchee Tales”, *Journal of the American Folklore*, vol. 41, July- September 1928, No 161, pp. 297- 452.

Rasprostranenie kul'turi na zemle. Osnovi etnogeografii. Moskova- Leningrad, Gosudarstvennoe izdatel'stvo, 1928 , 314 sayfa.

Soyuz molodih. Roman iz severnoy jizni. Moskova, Gosudarstvennoe izdatel'stvo, 1928 (367 sayfa).

“Novie dannie k voprosu o protoaziatah”, *İzvestiya Leningradskogo gosudarstvennogo universiteta*, c. 1, Leningrad, 1928, s. 235- 243.

“New data of the types and Distribution of the Reindeer Breeding in Nourthern Eurasia”, *Proceedings of the XXIII International Congress of Americanists*, held at New York, September 17- 22, 1928 Vew York, 1930, pp. 403- 410.

“The Shamanistic Call and the Period of Initiation in the Northern Asia and Northern America, *Proceedings of the XXIII International Congress of Americanists*, held at New York, September 17- 22, 1928 Vew York, 1930, pp. 441- 444.

1929

Sobranie soç., c. 1- 4; Moskova- Leningrad; Zemlya i Fabrika, 1928- 1929.

Sons of Mammoth, translated from the Russian by Stephen Graham. New York: Cosmopolitan Book Corporation, 1929.

1930

“L. Ya. Şternberg kak fol'klorist”, *Sbornik pamyati L. Ya. Şternberga*, Leningrad, İzd. AN SSSR, 1930.

“Çukotskiy obşçestvennyy stroy po danım fol'klora”, *Sovetskiy Sever*, 1930, No 6, s. 63- 79.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

1931

“Klassovoe rassloenie u çukoç- olenevodov”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1931, No 1- 2, s. 93- 116.

“Materialı po lamutskomu yazıku”, *Tungusskiy Sbornik I*, Leningrad, İzd. AN SSSR, 1931, s. 1- 106.

1932

“Çukotskiy bukvar”, *Sovetskiy Sever*, 1932, No 10, s. 122- 132.

“Religiya kak tormoz sotsstroitel’stva sredi malih narodnostey Severa”, *Sovetskiy Sever*, 1932, No 1- 2, s. 142- 147.

“Severnoe olenevodstvo po danım hozyaystvennoy perepisi 1926- 1927 gg.”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1932, No 4, s. 26- 62.

1933

Luoravetlansko- russkiy (çukotsko- russkiy) slovar’, Moskova- Leningrad, 1933.

1934

Çukçi. Avtorizovannıy perevod s angliyskogo. Çast’ I, Leningrad, 1934 (XXX+ 192 sayfa).

“Luoravetlanskiy (Çukotskiy) yazık”, *Yazıki i pis’mennost’ narodov Severa*, Ç. II, yazıki i pis’mennost’ paleoaziatskih narodov (Trudı po lingvistike, ç. III. nauçno- issledovatel’skaya assotsiatsiya İstituta narodov Severa TsİK SSSR), Moskova- Leningrad, Uçpedgiz, 1934, s. 5- 46

“Yuitskiy (aziatsko- eskimoskiy) yazık”, *Yazıki i pis’mennost’ narodov Severa*, Ç. II., s. 105- 129.

1935

“Drevneyşie elementı v yazıke aziatskih- eskimosov”, *Sbornik Akademiya Nauk SSSR*, XIV- akad. N. Ya. Marru, Moskova- Leningrad, 1935, s. 353- 366.

“B. Ya. Marr o proishojdenii amerikanskogo çeloveka”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1935, No 1, s. 5- 46.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*

“Predislovie”, V. N. Çernetsov. *Vogul’skie skazki; sbornik fol’klora naroda mansi* (vogulov), pod. Red. İ s predisloviem prof. V. G. Bogoraza-Tana, Leningrad, Gos. İzd. “Hudojestvennaya literatura, 1935.

Voskresşee plemya, Moskova, 1935.

1936

”Retsenziya na kn. Ul’yanova i Veymarn “Yazıki mira”, *Sovetskaya Etnografiya*, 1936, No 1, s. 180- 182.

“Osnovnie tipı fol’klora Severnoy Evrazii i Severnoy Ameriki”, *Sovetskiy Fol’klor*, Moskova- Leningrad, 1936.

1937

Luoravetlansko- russkiy (Çukotsko- russkiy) slovar’, Leningrad, Uçpedgiz, 1937, (XLVI+ 165 sayfa).

1949

Materialı po yazıku aziatskih eskimosov, Leningrad, Leningradskoe otdelenie uçebno- pedagogičeskogo izdatel’stva Ministerstva prosveşçeniya RSFSR, 1949, 225 sayfa.

“İgrı malih narodostey Severa, *Sbornik Muzeya antropologii i etnografii Akademi Nauk SSSR*, c. XI, Moskova- Leningrad, 1949.

1954

“Stihi”, *Revolyuetsionnaya poyeziya (1890- 1917)*. Biblioteka poeta. Bol’şaya seriya, Leningrad, Sovetskiy Pisatel’, 1954.

1962

Vosem’ plemen, Çukotskie rasskazı, Moskova, 1962

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/7 Fall 2008*